

Λόγος Κατηχητήριος ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς - 2021 (Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος)

Categories : [ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ](#)

Date : 21 Μαρτίου, 2021

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,

ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Εἰσερχόμεθα, εὐδοκία καί χάριτι τοῦ ἀγαθοδότη Θεοῦ, εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην

Τεσσαρακοστήν, εἰς τόν δόλιχον τῶν ἀσκητικῶν ἀγῶνων. Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία γνωρίζει τούς λαβυρίνθους τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί τόν μίτον τῆς Ἀριάδνης, τήν ὁδόν τῆς ἐξόδου ἀπό αὐτοῦς — τήν ταπείνωσιν, τήν μετάνοιαν, τήν δύναμιν τῆς προσευχῆς καί τῶν κατανυκτικῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, τήν παθοκτόνον νηστείαν, τήν ὑπομονήν, τήν ὑπακοήν εἰς τόν κανόνα τῆς εὐσεβείας —, μᾶς καλεῖ καί ἐφέτος εἰς μίαν ἐνθεον πορείαν, μέτρον τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Σταυρός καί ὀρίζων ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ προσκύνησις τοῦ Σταυροῦ, μεσούσης τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἀποκαλύπτει τό νόημα τῆς ὅλης περιόδου. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἤχεϊ καί συγκλονίζει: «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι ... ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν καί ἀκολουθήτω μοι». (Λουκ. θ', 23). Καλούμεθα νά αἴρωμεν τόν ἰδικόν μας σταυρόν, ἀκολουθοῦντες τόν Κύριον καί ἀτενίζοντες τόν ζωηφόρον Σταυρόν Αὐτοῦ, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ σώζων καί ὄχι ἡ ἄρσις τοῦ ἡμετέρου σταυροῦ. Ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου εἶναι «ἡ κρίσις τῆς κρίσεώς μας», ἡ «κρίσις τοῦ κόσμου», καί συγχρόνως ἡ ὑπόσχεσις ὅτι τό κακόν, εἰς ὅλας τάς μορφάς του, δέν ἔχει τόν τελευταῖον λόγον εἰς τήν ἱστορίαν. Προσβλέποντες πρὸς τόν Χριστόν καί, ὑπό τήν σκέπην Αὐτοῦ ὡς τοῦ ἀγωνοθέτου, τοῦ εὐλογοῦντος καί κρατύνοντος τήν ἡμετέραν προσπάθειαν, ἀγωνιζόμεθα τόν καλόν ἀγῶνα, «ἐν παντί θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι» (Β' Κορ. δ', 8-9). Αὕτη εἶναι ἡ βιωματική πεμπτουσία καί κατά τήν σταυροαναστάσιμον αὐτήν περίοδον. Πορευόμεθα πρὸς τήν Ἀνάστασιν διὰ τοῦ Σταυροῦ, διὰ τοῦ ὁποίου «ἦλθε χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Ἴσως τινές ἐξ ὑμῶν διερωτῶνται, διατί ἡ Ἐκκλησία, σοβούσης τῆς πανδημίας, προσθέτει εἰς τούς ἤδη ὑπάρχοντας ὑγειονομικούς περιορισμούς καί μίαν ἀκόμη «καραντίαν», αὐτήν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Πράγματι, καί ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι μία «καραντίνα», δηλαδή χρονική περίοδος διαρκείας τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Ὡστόσο, ἡ Ἐκκλησία δέν ἔρχεται νά μᾶς ἐξουθενώσῃ ἔτι περαιτέρω μέ νέας ὑποχρεώσεις καί ἀπαγορεύσεις. Ἀντιθέτως, μᾶς προσκαλεῖ νά νοηματοδοτήσωμεν τήν καραντίαν πού βιώνομεν λόγω τοῦ κορωνοϊοῦ, μέσω τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὡς ἀπελευθερώσεως ἀπό τόν ἐγκλωβισμόν εἰς τά τοῦ «κόσμου τούτου».

Τό σημερινόν Εὐαγγελικόν ἀνάγνωσμα θέτει τούς ὅρους δι' αὐτήν τήν ἀπελευθέρωσιν. Πρῶτος ὅρος εἶναι ἡ νηστεία, ὄχι μέ τήν ἔννοιαν τῆς ἀποχῆς μόνον ἀπό συγκεκριμένας τροφάς, ἀλλά καί ἀπό τάς συνηθείας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι μᾶς κρατοῦν προσκολλημένους εἰς τόν κόσμον. Ἡ ἀποχή αὕτη δέν συνιστᾷ ἔκφρασιν ἀπαξιώσεως τοῦ κόσμου, ἀλλά ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν ἐπαναπροσδιορισμοῦ τῆς σχέσεώς μας μέ αὐτόν καί βιώσεως τῆς μοναδικῆς εὐφροσύνης τῆς ἀνακαλύψεώς του ὡς πεδίου χριστιανικῆς μαρτυρίας. Διὰ τόν λόγον αὐτόν, καί εἰς τό στάδιον τῆς

νηστείας, ή θέασις και βίωσις τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν ἔχει πασχαλινόν χαρακτήρα, γεῦσιν Ἀναστάσεως. Τό «σαρακοστιανό κλίμα» δέν εἶναι καταθλιπτικόν, ἀλλά ἀτμόσφαιρα χαρᾶς. Αὐτήν τήν «χαράν τήν μεγάλην» εὐηγγελίσαστο ὁ ἄγγελος «παντί τῷ λαῷ» κατά τήν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος (Λουκ. β', 10), αὐτή εἶναι ἡ ἀναφαίρετος καί «πεπληρωμένη χαρά» (Α' Ἰωαν. α', 4) τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ὁ Χριστός εἶναι πάντοτε παρών εἰς τήν ζωήν μας, εὐρίσκεται πλησιέστερον εἰς ἡμᾶς ἀπό ὅσον ἡμεῖς εἰς τόν ἑαυτόν μας, πάσας τάς ἡμέρας, «ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη', 20). Ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀκατάλυτος μαρτυρία περὶ τῆς ἐλθούσης Χάριτος καί περὶ τῆς ἐλπίδος τῆς Βασιλείας, τῆς πληρότητος τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Οἰκονομίας.

Ἡ πίστις εἶναι ἡ ἀπάντησις εἰς τήν φιλάνθρωπον συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ πρός ἡμᾶς, τό «Ναί» μέ ὅλην μας τήν ὑπαρξιν εἰς τόν «κλίναντα οὐρανοῦς καί καταβάντα», διά νά λυτρώσῃ τό ἀνθρώπινον γένος «ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου» καί νά μᾶς ἀνοίξῃ τήν ὁδόν τῆς κατά χάριν θεώσεως. Ἐκ τῆς δωρεᾶς τῆς Χάριτος πηγάζει καί τρέφεται ἡ θυσιαστική ἀγάπη πρός τόν πλησίον καί ἡ «φροντίς» διά τήν κτίσιν ὅλην. Ἐάν ἀπουσιάζῃ αὐτή ἡ φιλάδελφος ἀγάπη καί ἡ θεοτερπῆς μέριμνα διά τήν δημιουργίαν, τότε ὁ συνάνθρωπος καθίσταται ἡ «κόλασις μου» καί ἡ κτίσις ἐγκαταλείπεται εἰς ἀλόγους δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι τήν μεταβάλλουν εἰς ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως καί εἰς περιβάλλον ἐχθρικόν διά τόν ἄνθρωπον.

Ὁ δεύτερος ὅρος διά τήν ἀπελευθέρωσιν, τήν ὁποίαν ὑπόσχεται ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, εἶναι ἡ συγγνώμη. Λήθην τοῦ θείου ἐλέους καί τῆς ἀφάτου εὐεργεσίας, ἀθέτησιν τῆς Κυριακῆς ἐντολῆς, ὅπως καταστῶμεν τό «ἄλας τῆς γῆς» καί «τό φῶς τοῦ κόσμου» (Ματθ. ε', 13-14), καί κακῆν ἀλλοίωσιν τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος, ἀποτελεῖ ἡ «κλειστή πνευματικότης», ἡ ὁποία ζῆ ἀπό τήν ἄρνησιν καί τήν ἀπόρριψιν τοῦ «ἄλλου» καί τοῦ κόσμου, νεκρώνει τήν ἀγάπην, τήν συγχώρησιν καί τήν ἀποδοχήν τοῦ διαφορετικοῦ. Αὐτήν τήν ἄγονον καί ὑπεροπτικήν στάσιν ζωῆς, ἀποδοκιμάζει μέ ἔμφασιν ὁ Εὐαγγελικός λόγος κατά τάς τρεῖς πρώτας Κυριακάς τοῦ Τριωδίου.

Εἶναι γνωστόν ὅτι τοιαῦται ἀκρότητες παρουσιάζουν ἔξαρσιν ἰδιαιτέρως κατά τάς περιόδους, εἰς τάς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία καλεῖ τούς πιστούς εἰς πνευματικήν γυμνασίαν καί ἐγρήγορσιν. Ὅμως, ἡ γνησία πνευματική ζωή εἶναι ὁδός ἐσωτερικῆς ἀναγεννήσεως, ἔξοδος ἀπό τόν ἑαυτόν μας, ἀγαπητική κίνησις πρός τόν πλησίον. Δέν στηρίζεται εἰς σύνδρομα καθαρότητος καί ἀποκλεισμούς, ἀλλά εἶναι συγγνώμη καί διάκρισις, δοξολογία καί εὐχαριστία, κατά τήν ἐμπειρικήν σοφίαν τῆς ἀσκητικῆς παραδόσεως: «Οὐ τά βρώματα, ἀλλ' ἡ γαστριμαργία κακή..., οὐδέ τό λέγειν, ἀλλ' ἡ ἀργολογία..., οὐδέ ὁ κόσμος κακός, ἀλλά τά πάθη».

Με αὐτήν τήν διάθεσιν καί τά αἰσθήματα, ἐνοῦντες τάς προσευχάς μας μαζί μέ ὅλους ἐσᾶς, ἀγαπητοί, διά τήν ὀριστικήν ὑπέρβασιν τῆς φονικῆς πανδημίας καί ταχεῖαν

ἀντιμετώπισιν τῶν κοινωνικῶν καί οἰκονομικῶν συνεπειῶν της, καί ἐξαιτούμενοι τάς ἱκετηρίους ὑμῶν δεήσεις, διά τήν, πεντηκονταετίαν ὄλην μετά τήν ἄνωθεν, ὅλως ἀδίκως, ἐπιβληθεῖσαν σιωπήν, ἐπαναλειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ὑποδεχόμεθα ἐν Ἐκκλησίᾳ τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ἰάδοντες καί ψάλλοντες ὁμοθυμαδόν τό «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός», ᾧ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς ἀτελευτήτους αἰῶνας. Ἀμήν!

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βκα´

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, ἰδ' Ἐπιπέδου, ἀμέσως μετὰ τό Ἱερόν Εὐαγγέλιον.

(Πηγὴ: ec-patr.org)